

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101
เรื่อง ครบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชูกิ
ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและ
ความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปาลภัสสร ภู่อากุล

โรงเรียนโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1
สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชูกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561
ผู้วิจัย	นางปาลภัสสร ภูสากล
สถานศึกษา	โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
ปีที่วิจัย	2561

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชูกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัย (Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชูกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) การพัฒนา (Development) เป็นการสร้างและหาประสิทธิภาพของจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชูกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) การวิจัย (Research) เป็นการทดลองใช้การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชูกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 4) เป็นการพัฒนา (Development) เป็นการประเมินและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชูกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 34 คน แบบแผนในการวิจัย ใช้การทดลองแบบ Pre experimental Design กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 16 แผน 2) แบบทดสอบ จำนวน 6 ชุด ดังนี้ 2.1) แบบทดสอบย่อยหลังวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ชุด ชุดละ 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้

ศิลปะ แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน 3) แบบวัดทักษะการขับร้อง เป็นแบบวัดทักษะการขับร้อง ที่สังเกตจากพฤติกรรม การขับร้องของนักเรียนเป็นแบบรูปรีคแบบแยกส่วน (Analytic Rubric) และมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์ในวัดทักษะการขับร้องเป็น 5 ด้าน คือ 3.1) เสียงร้อง 3.2) การหายใจ 3.3) เนื้อร้อง 3.4) ทำนอง 3.5) จังหวะ 4) แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 28 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดประเด็นการวัดเป็น 4 ด้าน คือ 4.1) ด้านบทบาทผู้นำ 4.2) ด้านบทบาทสมาชิก 4.3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน 4.4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก 4.5) แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียน เป็นแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 1 ชุด 20 ข้อ การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการศึกษาความคิดเห็นและข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ แล้วนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนา จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ดนตรีน่ารู้ 2) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรียนรู้เครื่องดนตรี 3) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องดีกับโน้ตเพลง 4) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เพลินเพลงเพลินใจ 5) หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ดนตรีไทยกับที่มา ซึ่งในหน่วยการเรียนรู้ส่วนหน้าประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ การออกแบบการเรียนรู้ คู่มือครู บทบาทของครู แผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ แบบประเมินผลงานนักเรียน แบบทดสอบย่อย ก่อน-หลังเรียน เฉลยแบบทดสอบย่อย เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าทดสอบค่าที (t-test) แบบ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความและตาราง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม พบว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกี (Suzuki Method) เป็นการสอนดนตรีรูปแบบหนึ่งที่มีความน่าสนใจกับการนำมาประยุกต์ใช้การสอนทักษะการปฏิบัติทางดนตรีด้านการขับร้อง โดย ดร.ชินอิชิชูชุกี ได้ให้ทัศนะไว้ว่านักเรียนที่ดีต้องใช้เวลาเป็นชั่วโมงในการฝึกฝนการเปล่งเสียงร้อง (Vocalizations) เพื่อที่จะพัฒนาให้เสียงที่ร้องมีความไพเราะทุกตัวโน้ต มีความเหมาะสมที่จะนำไป

จัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ ซึ่งทำให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากนักเรียนมีบทบาทสำคัญในการศึกษาค้นคว้า และหาความรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยนักเรียนได้ปฏิบัติจริงและได้พบปัญหาพร้อมทั้งวิธีแก้ไขปัญหา นักเรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกี ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม

1.2 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ พบว่า ดนตรีมีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะดนตรีช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางดนตรี ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ดังกล่าวข้างต้นมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกี ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม โดยมุ่งหวังให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม แสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรียะ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

1.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกี ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม เนื้อหา กิจกรรมการวัดผลและประเมินผล

2. สร้างและหาประสิทธิภาพของจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกี ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกี ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.81/82.06 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้อง และความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

3. ผลการใช้การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่า t เท่ากับ 13.87 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่านักเรียนที่เรียนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

3.2 ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ความพึงพอใจในการเรียนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและการทำงานเป็นทีม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน 13 ข้อ พึงพอใจมาก จำนวน 7 ข้อ

4. ผลการประเมินและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 เรื่อง ครอบเครื่องเรื่องดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการขับร้องและการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.69$) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านสื่อการเรียนรู้, ด้านรูปแบบ, ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.68, 4.59, 4.56, 4.55$ S.D. = 0.63, 0.67, 0.72, 0.74) และได้พบข้อควรปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ ให้มีความเหมาะสมในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ซึ่งมีข้อควรปรับปรุง ดังนี้

1. ปรับจำนวน ทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและเวลาเรียน
2. ปรับปรุงตัวอย่างใบความรู้ แบบฝึกหัดในแต่ละหน่วยให้สอดคล้องละสัมพันธ์ ให้มีความสมบูรณ์ของเนื้อหาและให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น
3. ปรับปรุงสื่อการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายดึงดูดความสนใจ เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น
4. ปรับปรุงระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้นอกเวลาเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาของนักเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้